

Nieuwsbrief meetnet libellen

Mei 2024

Beste teller,

De libellen zijn er weer en op de warmere momenten zijn ze te vinden. De meesten zullen wel wat te eten vinden en er wordt op zonnige momenten ook al gepaard en eieren afgezet. Maar representatieve tellingen zijn erg lastig de laatste tijd. De komende dagen zou het warmer moeten gaan worden en dat betekent dat de libellenroutes weer geteld kunnen gaan worden! We informeren jullie graag over de verwachte vliegperiodes van de voorjaarssoorten. Loop je een route waarop één van deze soorten voorkomt? Probeer dan op z'n minst drie tellingen te doen in de aangegeven periode. Op die manier kunnen we het beste de trends van deze soorten berekenen.

bruine winterjuffer	17 april t/m 21 mei
noordse winterjuffer	17 april t/m 21 mei
donkere waterjuffer	24 april t/m 28 mei
maanwaterjuffer	24 april t/m 4 juni
glassnijder	8 mei t/m 18 juni
beekrombout	8 mei t/m 18 juni
speerwaterjuffer	8 mei t/m 11 juni
gevlekte witsnuitlibel	8 mei t/m 18 juni
hoogveenglanslibel	15 mei t/m 18 juni
sierlijke witsnuitlibel	15 mei t/m 18 juni
bruine korenbout	15 mei t/m 25 juni
vroege glazenmaker	15 mei t/m 2 juli
weidebeekjuffer	15 mei t/m 30 juli
bosbeekjuffer	15 mei t/m 30 juli
oostelijke witsnuitlibel	22 mei t/m 9 juli

Records

Het is een voorjaar van extremen. Het was al even flink warm in maart en april en er zijn toen een flink aantal records gebroken met libellensoorten die vroeger dan ooit gezien zijn dit jaar. Dat geldt voor platbuik, noordse witsnuitlibel, lantaarntje, smaragdlibel, azuurwaterjuffer, glassnijder, tengere grasjuffer, weidebeekjuffer, speerwaterjuffer, venwitsnuitlibel, gevlekte witsnuitlibel, bosbeekjuffer, zwervende heidelibel en metaalglanslibel (in die volgorde). Met name de platbuik was extreem, 21 maart terwijl het vorige record 16 april was. Bij de meeste soorten was het een vervroeging met enkele dagen. Daarna is het een tijd koud geweest en na die erg vroege uitsluiers werd het stil.

De eerste dagen van mei kwamen weer wat records, de eerste datum van hoogveenglanslibel, vuurlibel en zuidelijke keizerlibel werden gebroken. Als het warm is, is het ook meteen flink warm zoals op 1 mei. Maar van veel soorten waarvan de eerste exemplaren al een tijd eerder gezien waren liet de bulk nog op zich wachten. De komende dagen lijkt het weer warm te gaan worden, het zou best kunnen dat de aantallen nu snel gaan stijgen.

Dit soort sterke fluctuaties in het weer maakt het heel lastig om verwachtingen van vliegtijden te bepalen. Daarbij zijn er ook nog grote verschillen tussen verschillende populaties. Het is daarom goed om vooral zelf in de gaten te houden wanneer een soort geteld kan worden en de data hierboven als indicatie te zien. Met dank aan Weia Reinboud die al jaren de vroegste en laatste waarnemingen bijhoudt op het [forum van waarneming.nl](https://forum.vlinderstichting.nl).

Mijn route staat onder water, wat nu?

Het is op het moment erg nat, in de meeste gevallen is dat heel goed voor de natuur maar niet altijd handig voor ons. Bij een monitoringsroute is het natuurlijk de bedoeling dat je altijd zo veel mogelijk op dezelfde manier telt maar soms kan dat niet. Als het pad waar je normaal loopt onder een meter water staat is dat niet echt praktisch. In dit soort gevallen moet je pragmatisch zijn. Je kunt de libellen tellen op de plek waar je nu langs het water kunt lopen, houdt daarbij dezelfde lengte van de secties aan. Het is waarschijnlijk dat de libellen voor een flink deel meeverhuisd zijn naar de nieuwe oever. Als het niet mogelijk is om de route te lopen dan houdt het natuurlijk ook gewoon op. Het water zal wel weer gaan dalen en dan kun je het weer oppakken.

Uploaden naar waarneming.nl

Veel van jullie zullen naast de routes ook andere libellen doorgeven, bijvoorbeeld via Waarneming.nl. Als je daar ook de waarnemingen van je route(s) bij wil hebben hoeft je die niet over te typen. Op de website kun je via download gegevens al je tellingen downloaden. Je kunt hier ook kiezen om alleen bepaalde routes of een bepaalde periode te downloaden. Bij Selecteer gegeven/Download kun je kiezen voor “als XML voor waarneming.nl”.

Selecteer gegevens

Welke observaties

Alle observaties op de route(s)

Download

als XML voor waarneming.nl

NB: soorten die met een aantalklasse worden geteld kunnen alleen per soort, per bezoekdatum, per sectie worden gedownload.

Bestand

Bestandstype

Character separated value (csv)

Download

Het bestand dat je nu krijgt kun je zo uploaden in Waarneming.nl. Dan ga je naar deze pagina: https://waarneming.nl/pda/obsmap/import_vs.php. Daar kan je (als je ingelogd bent) het bestand kiezen en klikken op upload. Dan zie je ook meteen welke niet meekomen. Dubbelsoorten zoals bruinrode/steenrode heidelibel kunnen niet geupload worden, deze kent Waarneming.nl niet.

Vlinderbalans 2024 verschenen

Begin april is de Vlinderbalans verschenen. De Vlinderstichting publiceert jaarlijks de Vlinderstand, een overzicht waarin we terugblikken op alle gegevens die jullie hebben verzameld. Welke soorten zien we vooruit gaan en welke achteruit? Sinds 2024 heet deze de Vlinderbalans, en is ook het jaarverslag van de meetnetten vlinders, nachtvlinders, libellen en hommels erin opgenomen. De digitale Vlinderbalans is [hier](#) te downloaden. Wil je de Vlinderbalans liever op papier lezen of aan iemand geven? De laatste versie is tegen handling- en verzendkosten te verkrijgen in de Vlinderwinkel. Als je hem niet per post hebt gekregen ondanks het feit dat je meedoet met het meetnet, log in op het [meetnet](#) en kijk bij Instellingen of je adres klopt, en of je “GEEN papieren jaarverslag ontvangen” niet hebt aangevinkt.

Wanneer tellen?

Vooral in het voorjaar, nu het nog niet altijd even warm is, is het soms zoeken naar geschikte momenten voor het tellen van je route. Hoe zat het ook alweer?

- Tussen 13 en 17 graden mag je alleen tellen als het echt zonnig is (minder dan de helft bewolking).
- Vanaf 17 graden maakt de bewolking niet uit, maar ook dan is een zonnig moment natuurlijk beter.
- Alleen tellen tussen 11 en 16 uur (uitzondering groene glazenmaker)!

We zien met zekere regelmaat tellingen langskomen die niet aan deze eisen voldoen. Vooral met de tijden wordt nog wel eens wat gesmokkeld. Bedenk dat deze kaders er zijn om de tellingen zoveel mogelijk met elkaar te kunnen vergelijken. Alle bezoeken die niet aan de regels voldoen, worden door ons nog eens nagekeken. Daarbij keuren we een bezoek vanaf 10:45u bij 18 graden met een zonnetje meestal wel goed, maar tellingen die te veel afwijken, kunnen helaas niet meedoen in de trendanalyses. Als er buiten de juiste periode of met ongunstig weer geteld wordt, zie je minder libellen, maar dit zegt niet per definitie iets over de ontwikkeling van het aantal libellen. Door altijd onder goede omstandigheden te tellen, blijven de aantallen vergelijkbaar. Goed dus om deze richtlijnen scherp te hebben en daar zo goed mogelijk aan te voldoen.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnet@vlinderstichting.nl. Op Facebook is de groep [Libellenmonitoring](#) actief, waar libellentellers (en andere libellenliefhebbers) ervaringen uitwisselen en vragen stellen aan elkaar. Welkom!

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Team Landelijk Meetprogramma Libellen

Gerdien Bos, Roy van Grunsven, Kim Huskens, José Kok

Tel.: 0317-467346

E-mail: meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetprogramma Libellen. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet@vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie 'Nieuwsbrief ontvangen' uit te vinken.